

Poezije. Zbirka liričnih pesem, fantazij, humorističnih balad, rapsodij, satir, pripodob, basnij, prislovic, epigramov, balad in junaških pesem. Zložil: *Fran Andrejevič Zakrajski*. V Gorici 1891. Založil Anton Jeretič. Tiskal A. M. Obizzi. 144 str. — O tej knjigi priobčimo prihodnjič obširnejšo oceno; za danes samo izrekamo, da se naš list ne more strinjati z vsem, kar se je pisalo o nji.

Iz odborove seje »Maticе Slovenske« dne 25. listopada m. l. — Zapisnik poslednje seje se odobri; zapisnik o seji književnega odseka je na ogled. — Predsednik se spominja † *L. Robiča* in † *Fr. Kotnika*; zahvalja gospode, ki so se v društvenem imeni udeležili Bleiweisove in Potočnikove slavnosti. Pri Gajevi slavnosti je zastopal »Matico« g. *Ivan Hribar*. — Društvenim knjigam za leto 1891. se določijo založne cene takó-le: »Letopis« po 1 gld. 20 kr., »Zgodovini Novega Mesta« po 1 gld. 20 kr. in povesti »Pegam in Lamberger« po 60 kr. — Odobré se nagrade pisateljem in korektorjem. — Za prihodnje leto se izdadó tri knjige: 1. »Letopis«, urednik profesor *A. Bartel*. 2. »Goriška«, spisal prof. *S. Rutar*. 3. O tretji knjigi, katera izide kot VII. zvezek »Zabavne knjižnice«, vrše se še dogovori. — Poročilo o založnih knjigah se vzprejme na znanje; prošnji ravnateljstva vélike realke za nekaj založnih knjig v prid šolski knjižnici se ustreže, kakor nasvetuje književni odsek. — Tiskarski računi se odobré; nekatere izpremembe v poverjeništvu se vzprejmó na znanje. — Na razpis častnega darila je došla »Matici« izvirna povest, ki je še v rokah presojevalcev. — Več društev, s katerimi je »Matica« v književni zvezi, poslalo je v zadnji dóbi svoje proizvode. — Knjižnica se je pomnožila od zadnje seje za 77 knjig, zvezkov in časopisov. — Za leto 1891. je vplačalo udnino 1721 letnikov; od zadnje odborove seje je pristopilo iz nova 77 društvnikov, in sicer 1 ustanovnik (izmed letnikov) in 76 letnikov.

Iz muzejskega društva. Kakor smo že poročali, predaval je v muzejskem društvu dne 16. listopada prof. *Voss* v rudninah, ki se dobivajo po gorah na obeh straneh Kórenske Save, ali kakor jo ljudstvo samo imenuje „Save Dolinke“. Nje dolina je turistiško jako zanimjiva, in slavni angleški potovalec Sir Humphry Davis jo imenuje najveličastnejšo dolino, kolikor jih je njemu znanih. Prezanimljiva je tudi v botaniškem oziru, ali g. predavatelj jo je hotel opisati le gledé na rudniške redkosti. Sava izvira 1203 m visoko pod imenom *Nadiža* in pada v visokem slapu v dolino *Planico*, kjer se izgubi v pesku. Tudi o povodnji ne teče Sava po Planici, ampak pesek le gomazi po strugi kakor potujoče mravlje, ker je „gorska kreda“ zeló lahka in ostaja na vodnem površji. Ta gorska kreda se nareja od apnenca, katerega je voda razdrobila, in se razločuje od pisalne krede v tem, da so v le-tej mnogi ostanki luščin lupinarjev. Tudi cinkova ruda se nahaja v Planici. — Ko dospè Nadiža podzemeljski v Kórensko dolino, zbira se med železniško progo in okrajno cesto v jezerce, takó imenovano „Kórensko jezero“ (okolo 840 m nad morjem), in iz tega šele teče vidno, toda jako polagoma. Široka je že precéj, toda v pravo reko se izpremeni šele potem, ko ji pri Kranjski gori priteče *Pišnica* izpod prestreljenega Prisnika.

Niže dóli se nahajajo rudnine v *Zgórenji Krmí*, in sicer tam, kjer je iz nje prehod na planino *Velopolje*, dobivajo se sledovi žvepla, ki pa ni čisto, nego pomešano z organskimi ostanki, prav takisto, kakor pri Radobolji na Hrvaškem. Nekoliko časa se je dvojilo, ali se na omenjenem mestu res nahaja žveplo, toda v novejšem času so to nepobitno dokazali. — Na *Mržalku* med Radovno in Jesenicami se dobiva „bohinja“, (Wolcheinit), ki je prav podoben bohinjskemu.

Na podnožji Karavank se dobiva sadra (gips) skozi in skozi od *Dovjega* doli čez *Hruševico* in *Jesenice* do *Most* pri *Žerovnici*, dà, celo v kotlino Ljubljansko, največ pa pri Hrušici. Tudi v tržiški okolici so sledovi sadre, ki se je naredila od apnenca (če se

apnenec v vodi združiti z žvepleno kislino, naredi se od njega sadra). Med Dovjem in Bégunjami se vidi na več krajih marmor, n. pr. v jarku *Mlinica* takó imenovani pegasti marmor. Dalje se lomí marmor v jarku *Mirca* pri Jesenicah, pri *Javorniku* in *Pristuvi* kjer je črne barve in ima v sebi polno okamenin, toda ni kaj obilen. V jarku *Dragana* za razvalino „Katzenstein“ je tudi pisan marmor, od katerega je n. pr. napravljen podstavec za Dežmanovo poprseje v muzeji ljubljanskem.

Više gôri na obronku Karavank so štirje rudniki, *Rezni hrib* pri *Planini* nad Jesenicami, *Lepenje* nad Javornikom, *Belšica* pod *Stolom* in *Begunščica*. Najbogatejši rudnik je prvi in daje sosešno jeklenec (Spatheisenstein) in svinčeni sijajnik (Bleiglanz), poleg tega pa so tudi druge rudnine, n. pr. žveplen železovec (železni kršec in gomoljast markasit), potem bakreni kršci, malahit, sadro (malo) in lep drstev. Bližnji lepenjski rudnik pod kočenskim sedlom je podoben prvemu gledé na rudnine, ali opustili so ga leta 1868., in kraju pravijo sedaj „Stare jame“. Tudi rudnik Belšico pod *Stolom* so opustili leta 1883., ker so bile plasti dôkaj neredne in pritisek od zgoraj prevelik. Rudarska koliba se je sedaj prekrstila v Valvasorjevo kočó, ki rabi hribolazcem.

Potem je pokazal g. profesor, kakó je geološki sestavljen *Stolov* obronek, sóseбно v dolini Belšici. Na vrhu se nahaja dolomitni apnenec in grušč, spodaj pa je zagvozdena ogljena tvorba, torej starejšega izvora, in v tej tvorbi se dobivajo kovine. Pod njo leži črni škrljavec in rdeči škrljavec iz Werfenske tvorbe. Obronek so navrtali štirikrat. Četrti najdaljši rov se nahaja 576 m nad morjem in leži 86 m niže od prvega. Tudi v tem rudniku so bile iste kovine, kakor v prvih dveh, poleg tega še cinkova svetlica, žvepleni kršci in rjavi manganovec (Braunstein).

Četrti rudnik se dobiva na južnem obronku *Begunšice* pri Bégunjah, in sicer se v njem sóseбно kopljeta rjavi manganovec in rdeči železovec. — Na obronkih Karavank se nahajajo tudi še druge zanimljive rudnine, n. pr. v *Reznem hribu* rdeča arzenova svetlica (sestavljena od arzena in žvepla), in sicer je to doslej jedino znano mesto, kjer se dobiva ta ruda na Kranjskem. V okolici Koroške Bele se dobiva tetraedrit (Fahlerz), od katerega se naredi malahit, če na zraku razprhne. Takšen malahit se nahaja tudi na planini *Roščici* pri Dovjem.

Sklepaje poročilo o tem velezanimljivem predavanju, ne moremo zamolčati želje, da bi gosp. profesor prav skoro opisal tudi druge predele Kranjske v mineraloškem oziru in da bi takó spopolnil sliko vse naše dežele, ker še nimamo priročnih knjig, iz katerih bi se mogli prepričati o nje rudninskem bogastvu. S. R.

Slovensko gledališče. Predstava dné 29. listopada: „Dalila“. Drama v štirih dejanjih, Francoski spisal Octave Feuillet. Preložil Vekoslav Benkovič. — Feuilletove drame se sicer ponašajo z veliko tehniko in hvaležnimi nalogami, vendar rišejo značaje neresnično, ni realistiški ni romantiški. V „Dalili“ nas ne ogreva ni jedna izmed nastopajočih oseb, in ako bi ne bilo igranje res dovršeno, izvestno bi bila prepala ta predstava. Pohvaliti moramo gospó *Boršnikovo*, ki je nastopala v posebno krasnih opravah in izborno izvajala nalogo markize Leonore, mimo nje gospoda *Boršnika*, kot chevalierja Carniolija.

Predstava dné 6. grudna: „Konkurzi gospoda notarja“. Veseloigra v treh dejanjih. Češki spisal Jan Vávra. Preložil Ivan Gornik. — Prijetna igrice je prav srečno prikrojena našemu razmerju, kaj posebnega pa ni. Predstava je bila povoljna.

Predstava dné 8. grudna: „Dve tašči“. Veseloigra v enem dejanju. Poslovenil Vekoslav Benkovič. — „Pot po nevesto“. Komična opereta v enem dejanju. Glasba A. Titlova. Prevod J. Cimpermanov. — Z veseloigro je bilo občinstvo zadovoljno, ne takó pa z opereto, čemur vzrok je zlasti to, da je že zastarela. Seči bi